

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Š., s.r.o.**, so sídlom v B., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. V., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **M.**, so sídlom v B., **o určenie, že žalobca je spoluvlastníkom nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 7 C 481/1997, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 21. mája 2009 sp. zn. 14 Co 96/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21. mája 2009 sp. zn. 14 Co 96/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bardejov (súd prvého stupňa) rozsudkom zo 6. augusta 2008 č.k. 7 C 481/1997-197 zamietol návrh, ktorým sa žalobca domáhal určenia, že je spoluvlastníkom podielu 1/34 na nehnuteľnosti „S.“, zapísanej na liste vlastníctva X., stavby so súpisným číslom X., nachádzajúcej sa na parcele č. X. o výmere X. m² v katastrálnom území B.. Zároveň uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania 120 254 Sk. Zamietnutie žaloby oprel o záver, že hospodárska zmluva z 3. augusta 1979 uzavretá podľa vyhlášky č. 151/1978 Zb., od ktorej zmluvy žalobca odvodzuje spoluvlastnícky podiel, spoluvlastníctvo žalobcu k predmetnej nehnuteľnosti nezaložila. Poukázal tiež na konanie sp. zn. 5 C 24/98, v ktorom bolo určené, že vlastníkom predmetného strediska je M., a vyslovil názor o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu v terajšom konaní.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove ako odvolací súd rozsudkom z 21. mája 2009 sp. zn. 14 Co 96/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému trovy odvolacieho konania 1 164,39 €. Odvolací súd sa

stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že hospodárska zmluva z 3. augusta 1979 nezaložila spoluvlastnícky vzťah zúčastnených subjektov zdruziacich prostriedky na investičnú akciu „S.“ v B..

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvod dovolania oprel o vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že postupom odvolacieho súdu mu bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom. Odvolaciemu súdu vytýkal, že vec prejednal a rozhodol na nariadenom pojednávaní v jeho neprítomnosti, keď jeho splnomocnenkyňa JUDr. A. si v odbernej lehote predvolanie na toto pojednávanie neprevzala, nedošlo k fikcii náhradného doručenia predvolania a jeho konateľ požiadala o odročenie odvolacieho pojednávania z dôvodu ochorenia.

Žalovaný navrhol dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti rozsudku, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti rozsudku, ktorý nevykazuje znaky ani jedného z rozsudkov uvedených v označených ustanoveniach. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. a dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval a teda ani nevyslovil svoj právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli najavo v dovolacom konaní.

Vzhľadom na obsah dovolania (námietky dovolateľa) dovolací súd osobitne skúmal otázku, či namietaným postupom odvolacieho súdu (prejednaním odvolania na pojednávaní 21. mája 2009 bez účasti žalobcu) došlo k vade konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia je taký vadný postup súdu v občianskom súdom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Napríklad môže ísť o právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo zhrnúť na záver neodročovaného pojednávania svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Postupom súdu v zmysle ustanovenia

§ 237 písm. f/ O.s.p. však treba rozumieť len taký procesný postup súdu, ktorým je účastníkovi znemožnené buď zúčastniť sa na konaní alebo realizovať ďalšie procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva pre príslušný úsek konania. Z uvedeného vymedzenia vyplýva, že k naplneniu predpokladov prípustnosti dovolania (takéhoto dovolacieho dôvodu) dôjde vtedy, ak súd porušil konkrétne procesné ustanovenie, ktorého bezprostredným následkom bolo odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom. Toto ustanovenie sa teda vzťahuje len na taký nezákonný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní uplatniť konkrétne procesné práva. V danom prípade dovolateľ namietal porušenie (odňatie) jeho práva účasti na odvolacom pojednávaní 21. mája 2009, na ktorom odvolací súd jeho odvolanie prejednal a vyhlásil napadnutý rozsudok. Túto jeho námietku považuje odvolací súd za opodstatnenú.

Podľa § 24 O.s.p. sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. Ak nejde o zastupovanie podľa § 26, môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25.

Podľa § 25 ods. 1 O.s.p. ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/ zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), počas pozastavenia výkonu advokácie advokát nie je oprávnený poskytovať právne služby podľa tohto zákona.

Podľa § 17 ods. 1 prvá veta zákona o advokácii, ak bráni advokátovi, ktorý vykonáva advokáciu samostatne, vo vykonávaní advokácie akákoľvek prekážka a ak neurobí *iné opatrenia* na ochranu práv alebo záujmov svojho klienta, je povinný bezodkladne, najneskôr do jedného mesiaca odo dňa, keď takáto prekážka vznikla, po dohode s iným advokátom ustanoviť ho za svojho zástupcu; o tom je povinný bezodkladne upovedomiť klienta.

Podľa § 27 ods. 1 O.s.p. účastník sa môže dať zastúpiť aj ktoroukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne.

Podľa § 28 ods. 1 O.s.p. zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p., súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Obsahom spisu je doložené, že žalobcu na súde prvého stupňa zastupovala JUDr. A., a to najprv ako advokátka - na takéto zastupovanie jej žalobca udelil plnomocenstvo z 8. novembra 2004, ktoré sa nachádza na č.l. 135 spisu (išlo tu o procesné zastúpenie advokátom v zmysle citovaného § 25 O.s.p.). Od 19. septembra 2006 má JUDr. A. pozastavený výkon advokácie, o čom Slovenská advokátska komora (ďalej len "komora") informuje v rubrike bulletinu slovenskej advokácie „Zmeny v zozname advokátov a advokátskych koncipientov za obdobie od 1. októbra do 31. decembra 2006“; o pozastavení výkonu advokácie JUDr. A. komora tiež informuje na svojej internetovej stránke (www.sak.sk). V spise na č.l. 234 sa nachádza listina z 8. júna 2009 obsahujúca informáciu komory z jej internetovej stránky o pozastavení výkonu advokácie JUDr. A.. K pozastaveniu výkonu advokácie došlo zjavne v spojitosti s dôvodom uvádzaným dovolateľom, t.j. že JUDr. A. bola 18. septembra 2006 vymenovaná do štátnej služby na Ministerstve obrany Slovenskej republiky v Bratislave. Následne síce JUDr. A. ešte žalobcu zastupovala na súde prvého stupňa, avšak už nie ako advokátka, ale ako splnomocnenkyňa na základe žalobcom jej udeleného plnomocenstva z 3. apríla 2008, ktoré sa nachádza na č.l. 164 spisu. Uvedené („nové“) zastupovanie možno považovať aj za tzv. iné opatrenie podľa § 17 ods. 1 zákona o advokácii - riešenie za účelom ochrany záujmov žalobcu, JUDr. A. sa stala zástupkyňou žalobcu podľa § 27 ods. 1 O.s.p. Z plnomocenstva z 3. apríla 2008 však vyplýva, že žalobca splnomocnil JUDr. A. „na zastupovanie pred Okresným súdom v Bardejove“; vzhľadom na takéto presné vymedzenie (ohraničenie) splnomocnenia na zastupovanie žalobcu je treba uzavrieť, že toto plnomocenstvo neoprávňovalo JUDr. A. na zastupovanie žalobcu pred odvolacím súdom. Túto skutočnosť, že totiž JUDr. A. nie je zástupkyňou žalobcu v odvolacom konaní, odvolací súd pravdepodobne prehliadol. Odvolanie podával už žalobca

sám. Odvolací súd, keď nesprávne považoval JUDr. A. za splnomocnenkyňu žalobcu, pokúsil sa ju predvolať na odvolacie pojednávanie vytýčené na 21. mája 2009 a mal za to, že u nej nastala fikcia doručenia predvolania dňom 24. apríla 2009 v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. (porovnaj obsah zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom), resp. v zmysle § 46 ods. 2 O.s.p. (porovnaj odôvodnenie napadnutého rozsudku na štvrtej strane). Preto nevidel prekážku brániacu mu odvolanie žalobcu prejednať na pojednávaní v jeho neprítomnosti (§ 101 ods. 2, § 211 ods. 2 O.s.p.). Nakoľko však žalobca v odvolacom konaní nebol zastúpený, odvolací súd nemal JUDr. A. na odvolacie pojednávanie vôbec predvolať. Žalobca, ktorému odvolací súd doručil predvolanie na pojednávanie vytýčené na 21. mája 2009, deň pred pojednávaním ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní chorobou svojho konateľa Ing. J. (jeho práceneschopnosťou) s priloženým lekársnym potvrdením (kópiou) a zároveň z tohto dôvodu požiadal o odročenie pojednávania. Túto žiadosť žalobcu odvolací súd považoval za bezpredmetnú, majúc (nesprávne) za to, že žalobca je v odvolacom konaní zastúpený JUDr. A. (u ktorej vychádzal z fikcie doručenia predvolania).

Nakoľko odvolací súd sa riadil nesprávnymi závermi, že žalobca má v predmetnej veci (ešte) splnomocnenca, ktorému bolo predvolanie na pojednávanie doručené (tzv. náhradným doručením), prejednal vec v neprítomnosti žalobcu, hoci podmienky na takýto postup splnené neboli, prejednaniu odvolania na pojednávaní bez účasti žalobcu bránila skutočnosť, že žalobca včas požiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania.

Občiansky súdny poriadok u práva účastníka občianskeho súdneho konania zúčastniť sa na pojednávaní právnej veci pred súdom (čl. 38 ods. 2 prvá veta Listiny základných práv a slobôd a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) určuje v ustanovení § 101 ods. 2 len jednu výnimku, za splnenia ktorej súd môže vec prejednať (pojednávať) v neprítomnosti účastníka. Táto výnimka stanovuje, že sa riadne predvolaný účastník (zástupca) na pojednávanie nedostavil a ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o jeho odročenie. Ak súd vec prejedná a rozhodne v rozpore s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti účastníka (zástupcu) napriek tomu, že účastník (zástupca) z dôležitého dôvodu včas požiadal o odročenie pojednávania, takýmto postupom odňal účastníkovi možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka (zástupcu) je potrebné vždy posudzovať vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, pričom treba mať na zreteli, že

právo zúčastniť sa prejednávania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom účastníka konania, a to v každom štádiu konania, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon bližšie nešpecifikuje (nekonkretizuje), čo treba považovať za dôležitý dôvod, ktorého danosť bráni vec prejednať v neprítomnosti účastníka (zástupcu); za takýto dôležitý dôvod však treba považovať aj ochorenie (praceneschopnosť) účastníka (zástupcu) doložené lekárskeym potvrdením. V tomto zmysle sa súdna prax vyjadrila aj v minulosti, keď uviedla, že „*Choroba účastníka preukázaná lekárske uznanou praceneschopnosťou je dôležitým dôvodom v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. Ak účastník konania v takomto prípade požiadal včas o odročenie pojednávania, prejednanie veci v jeho neprítomnosti treba kvalifikovať ako odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.*“ (porovnaj R 31/1995).

Konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným je v zmysle § 133 ods. 1 Obch. zák. štatutárnym orgánom spoločnosti. Pokiaľ právnickú osobu zastupuje štatutárny orgán (konateľ), ktorý požiadal súd o odročenie pojednávania z dôvodu svojej choroby, čo doložil lekárskeym potvrdením o praceneschopnosti, aj keď tu síce nejde priamo (doslovne) o účastníka konania, ktorým je právnická osoba, jedná sa spravidla o dôvod pre odročenie pojednávania. Takýto dôvod by však nemusel obstať vtedy, ak by bolo preukázané, že účasť právnickej osoby na pojednávaní nie je viazaná len na tohto konateľa (napr. ak by prichádzalo do úvahy jej zastúpenie ďalším konateľom); v tejto právnej veci však o takúto situáciu umožňujúcu odvolacie pojednávania bez účasti žalobcu nešlo.

Z uvedeného vyplýva, že argumenty odvolacieho súdu o splnení podmienok náhradného doručenia predvolania a s tým spojený postup (pojednávanie bez účasti žalobcu) sú chybné a odvolací súd sa dopustil vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní postihnutom touto vadou. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne.

Nakoľko došlo v opísanom chybnom postupe odvolacieho súdu k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková